

C/2024/1818

11.3.2024 г.

Решение на Съда (голям състав) от 21 декември 2023 г. (преюдициално запитване от Landgericht Ravensburg — Германия) — VK (C-38/21), F. F. (C-47/21), CR, AY, ML, BQ (C-232/21)/BMW Bank GmbH (C-38/21), C. Bank AG (C-47/21), Volkswagen Bank GmbH, Audi Bank (C-232/21)

(Съединени дела C-38/21 ⁽¹⁾, C-47/21 ⁽²⁾ и C-232/21 ⁽³⁾, BMW Bank и др.)

(Преюдициално запитване — Защита на потребителите — Договор за лизинг на моторно превозно средство без задължение за закупуване — Директива 2008/48/ЕО — Член 2, параграф 2, буква з) — Понятие за договор за лизинг без задължение за закупуване на предмета на договора — Директива 2002/65/ЕО — Член 1, параграф 1 и член 2, буква б) — Понятие за договор за финансови услуги — Директива 2011/83/ЕС — Член 2, точка 6 и член 3, параграф 1 — Понятие за договор за услуга — Член 2, точка 7 — Понятие за договор от разстояние — Член 2, точка 8 — Понятие за договор извън търговския обект — Член 16, буква л) — Изключение от правото на отказ от договор за предоставяне на услуги по отдаване под наем на моторни превозни средства — Договор за кредит с цел закупуване на моторно превозно средство — Директива 2008/48 — Член 10, параграф 2 — Изисквания относно информацията, която трябва да се съдържа в договора — Презумпция за спазване на задължението за информтиране при използване на нормативно установен образец за информтиране — Липса на хоризонтален директен ефект на директива — Член 14, параграф 1 — Право на отказ — Начало на срока за упражняване на правото на отказ в случай на непълна или неточна информация — Злоупотреба при упражняване на правото на отказ — Погасяване на правото на отказ — Задължение за предварително връщане на превозното средство в случай на упражнено право на отказ от свързан договор за кредит)

(C/2024/1818)

Език на производството: немски

Запитваща юрисдикция

Landgericht Ravensburg

Страни в главното производство

Жалбоподатели: VK (C-38/21), F.F. (C-47/21), CR, AY, ML, BQ (C-232/21)

Ответници: BMW Bank GmbH (C-38/21), C. Bank AG (C-47/21), Volkswagen Bank GmbH, Audi Bank (C-232/21)

Диспозитив

- 1) Член 2, точка 6 от Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с член 3, параграф 1 от Директива 2011/83

трябва да се тълкува в смисъл, че

договор за лизинг на моторно превозно средство, характеризиращ се с факта, че нито в този договор, нито в отделно споразумение е предвидено, че потребителят е длъжен да закупи превозното средство след изтичане на договора, представлява „договор за услуга“ по смисъла на член 2, точка 6 от Директива 2011/83 и следователно попада в нейния обхват. Такъв договор обаче не попада в обхвата на Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 година относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги и за изменение на Директива 90/619/ЕО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО, нито в обхвата на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕО на Съвета.

⁽¹⁾ ОВ С 128, 12.4.2021 г.

⁽²⁾ ОВ С 189, 17.5.2021 г.

⁽³⁾ ОВ С 297, 26.7.2021 г.

2) Член 2, точка 7 от Директива 2011/83

трябва да се тълкува в смисъл, че

договор за услуга по смисъла на член 2, точка 6 от тази директива, сключен между потребител и търговец чрез използване на средство за комуникация от разстояние, не може да се квалифицира като „договор от разстояние“ по смисъла на първата от тези разпоредби, ако сключването на договора е предшествано от фаза на договаряне, която се е провела при едновременното физическо присъствие на потребителя и на посредник, действащ от името или за сметка на търговеца, и по време на която за целите на преговорите потребителят е получил от посредника цялата информация по член 6 от посочената директива, при което е имал възможността да постави на този посредник въпроси относно планирания договор или предложената оферта с цел да разсее всяка несигурност относно обхвата на евентуалното си договорно задължение към търговеца.

3) Член 2, точка 8, буква а) от Директива 2011/83

трябва да се тълкува в смисъл, че

договор за услуга по смисъла на член 2, точка 6 от тази директива, сключен между потребител и търговец, не може да се квалифицира като „договор извън търговския обект“ по смисъла на първата от тези разпоредби, ако при подготовката на сключването на договора чрез използване на средство за комуникация от разстояние потребителят е посетил търговския обект на посредник, действащ от името или за сметка на търговеца за целите на договарянето, но извършващ различна дейност от тази на търговеца, при условие че този потребител е могъл, като среден потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, да очаква, че като отиде в търговския обект на посредника, последният ще осъществи контакт с него с цел договаряне и сключване на договор за услуга с търговеца, а също и е могъл лесно да разбере, че посредникът действа от името и за сметка на съответния търговец.

4) Член 16, буква л) от Директива 2011/83

трябва да се тълкува в смисъл, че

договор за лизинг на моторно превозно средство, сключен между търговец и потребител, и квалифициран като договор за услуга от разстояние или извън търговския обект по смисъла на посочената директива, попада в обхвата на изключението от правото на отказ, предвидено в тази разпоредба за договори от разстояние или договори извън търговския обект, попадащи в обхвата на настоящата директива и свързани с услуги по отдаване под наем на автомобили с конкретна дата или срок за изпълнение на договора, тъй като основната цел на този договор е да предостави възможност на потребителя да използва превозното средство за конкретен срок, предвиден в посочения договор, като насрещна престация за редовно извършваните парични вноски.

5) Член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска национална правна уредба, установяваща законова презумпция, че търговецът изпълнява задължението си да информира потребителя за правото му на отказ, когато в договора този търговец препраща към национални разпоредби, които от своя страна препращат към нормативно установен образец за информиране по този въпрос, като същевременно използва клаузи, съдържащи се в този образец, които не съответстват на изискванията на тази разпоредба от Директивата. Ако не може да тълкува разглежданата национална правна уредба в съответствие с Директива 2008/48, националната юрисдикция, сезирана със спор единствено между частноправни субекти, не е длъжна само въз основа на правото на Съюза да остави без приложение такава правна уредба, като не се засяга възможността тази юрисдикция да не я приложи въз основа на вътрешното си право, а при липса на такова — въз основа на правото на увредената от несъответствието на националното право с правото на Съюза страна да иска поправяне на вредите, които е претърпяла вследствие на това.

6) Член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48, разглеждан във връзка с член 14, параграф 3, буква б) от същата директива,

трябва да се тълкува в смисъл, че

размерът на дневната лихва, който трябва да бъде посочен в договора за кредит съгласно тази разпоредба, в случаите на упражняване от страна на потребителя на правото на отказ от договора, в никакъв случай не може да надхвърля сумата, произтичаща аритметично от договорения в този договор лихвен процент. Предоставената в договора информация относно размера на дневната лихва трябва да бъде посочена по ясен и кратък начин, така че, по-специално когато се разглежда във връзка с друга информация, да не остава място за никакво противоречие, което обективно би могло да заблуди средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, относно размера на дневната лихва, която в крайна сметка той трябва да плати. Ако не е предоставена информация с тези характеристики не се дължи дневна лихва.

7) Член 10, параграф 2, буква у) от Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

договорът за кредит трябва да посочва съществената информация относно всички извънсъдебни процедури за уреждане на спорове или обезщетение, които са на разположение на потребителя, и, когато е приложимо, относно разходите за всяка от тях, обстоятелството, че искането за уреждане на спор или обезщетение трябва да се подаде по пощата или по електронен път, физическия или електронния адрес, на който трябва да бъде изпратено съответното искане, както и относно останалите формални изисквания, на които то трябва да отговаря, като се има предвид, че обикновеното препращане в договора за кредит към процедурен правилник, който е на разположение при поискване или е достъпен в интернет, или към друг акт или документ, отнасящ се до условията за достъп до извънсъдебни процедури за уреждане на спорове и обезщетение, не е достатъчно.

8) Член 10, параграф 2, буква с) от Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

за целите на изчисляване на обезщетението, дължимо при предсрочно погасяване на кредита, договорът за кредит по принцип трябва да описва конкретно и лесно разбираемо за средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, начина на изчисляване на това обезщетение, за да може този потребител да определи размера на обезщетението, дължимо при предсрочно погасяване, въз основа на предоставената в посочения договор информация. При това положение, дори при липса на конкретно и лесно разбираемо указание за начина на изчисляване, такъв договор може да изпълни предвиденото в тази разпоредба задължение, стига да съдържа други данни, позволяващи на потребителя лесно да определи размера на съответното обезщетение, и по-специално максималния му размер, който той ще трябва да плати в случай на предсрочно погасяване на кредита.

9) Член 14, параграф 1, втора алинея, буква б) от Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

когато информация, предоставена от кредитора на потребителя на основание член 10, параграф 2 от тази директива, се окаже непълна или невярна, срокът за отказ започва да тече само ако тази непълна или невярна информация не може да засегне способността на потребителя да прецени обхвата на своите права и задължения по тази директива, нито решението му да сключи договора, и, когато е приложимо, не може да го лиши от възможността да упражни пълноценно правата си при същите условия като тези, които биха били налице, ако предоставената информация беше пълна и точна.

10) Член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

договорът за кредит трябва да упоменава, под формата на конкретен процент, лихвения процент за просрочени плащания, приложим към момента на сключването на договора, и конкретно да описва механизма за неговото регулиране. Когато посоченият лихвен процент се определя в зависимост от променлив във времето референтен лихвен процент, в договора за кредит трябва да се посочи приложимият към датата на сключването на договора референтен лихвен процент, като се има предвид, че начинът на изчисляване на лихвения процент за просрочени плащания в зависимост от референтния лихвен процент трябва да бъде представен в договора по начин, който е лесно разбираем за средния потребител, който не разполага със специализирани познания във финансовата област, така че този потребител да може да изчисли лихвения процент за просрочени плащания въз основа на предоставената в същия договор информация. Освен това в договора за кредит трябва да се посочи честотата на изменение на този референтен лихвен процент, дори и тя да е определена в националните разпоредби.

11) Член 14, параграф 1 от Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

пълното изпълнение на договора за кредит води до погасяване на правото на отказ. Освен това кредиторът няма основание да се позовава на обстоятелството, че поради поведението му в периода между сключването на договора и упражняването на правото на отказ от договора, а и след упражняването на това право, потребителят е упражнил неправомерно това право, ако поради непълна или невярна информация в договора за кредит, несъответстваща на член 10, параграф 2 от Директива 2008/48, срокът за отказ не е започнал да тече, тъй като е установено, че тази непълна или невярна информация е засегнала способността на потребителя да прецени обхвата на своите права и задължения по Директива 2008/48, както и решението му да сключи договора.

12) Директива 2008/48

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска възможността, при упражнено от потребителя право на отказ съгласно член 14, параграф 1 от тази директива, кредиторът да се позове на погасяването на това право съобразно националните разпоредби, ако в договора за кредит не се съдържа информация дори и за едно от предвидените в член 10, параграф 2 от тази директива задължителни обстоятелства или посочената в договора информация е непълна или невярна, без впоследствие да е била надлежно предоставена, и поради това срокът за отказ, предвиден в същия член 14, параграф 1, не е започнал да тече.

13) Член 14, параграф 1 от Директива 2008/48, във връзка с принципа на ефективност,

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска национална правна уредба, която предвижда, че когато потребителят се отказва от свързан договор за кредит по смисъла на член 3, буква н) от тази директива, той трябва да върне на кредитора стоките, финансирани с кредита, или да го покани да си вземе обратно стоките, без в същото време кредиторът да има задължението да възстанови вече платените от потребителя месечни вноски по кредита.
